

Brännande självbiografi om en flickas kamp

KULTUR 2007-05-02 | Uppdaterad 2007-10-05

Det börjar röra på sig i genren arbetarklassromaner. Eller? Kanske är det inte ens längre en egen genre. Men om det har talats tyst om arbetarlitteratur, så har klassmedvetenheten aktiverats med författare som Anneli Jordahls böcker *Klass - Är du fin nog?* och intervju- och essäboken *Var kommer du ifrån?* Med Susanna Alakoskas *Svinalängorna* i färskt minne läser jag en annan barndomsskildring från ett Sverige som inte känns alldeles avlägset. Romanen *Skammens Boning* av Doris Dahlin. Ytterligare en författare som tagit upp det där som vi inte gärna talar om, i antologin *Tala om klass* (2006).

Författaren som barn.

Doris Dahlins självbiografiska roman *Skammens Boning*, är en skildring av författarens uppväxt i Härnösand, med en alkoholiserad pappa och en mamma som försöker hålla skenet uppe, och som arbetar och sliter för att familjen ska ha mat på bordet och eld i kakelugnarna. Pappans lön försvinner lika snabbt som den kommer: rus och pokerspel och däremellan fina bilder förmedlade av kärlek till en pappa som också kunde vara idérik, helt förtjusande och älskvärd. Mamman blir hela ankaret för flickan, mamman som kan baka de godaste marängerna i hela världen. Mamman som förser sin flicka med sockerkaka och kaffe med mjölk och socker, så att tänderna blir bruna. Tröstkaffe och tröstkakor? Lilla Doris sätts på tåget till moster i Stockholm. För att komma ifrån. Och komma till: värmande, vaggande solgunga av vardagsgöra, där aldrig det oväntade slog sönder väggarna, spräckte speglarna. Doris Dahlin har ett eget språk. Ibland säreget, kraftfullt, modigt och musikaliskt. Ett språk med dissonanser i. Det tar några sidor in i boken innan det blir följsamt för mig. Innan jag helt dras in i hennes skildring av mamman, de goda feliknande mostrarna, den fruktade farmodern som mördat, och alla minnesbilder som Doris Dahlin förvandlar till bitvis poetiska, mörka passager av barndom. Bilder som den femåriga lilla flickan sedan går och bär på ett helt liv innan hon lyckas få hjälp med att göra sig fri. Så lärde jag mig att om man tillräckligt många gånger begår synder mot ett barn så lär det sig att det är barnet som begått synden och bär den därför med sig som en ömtålig gåva, skriver Dahlin i ett kort stycke som heter just *Synd*.

Det lilla barnet i fina klänningar som skickats i paket från de goda feerna måste hålla munnen stängd när hon ler. Det är förstås svårt att le då, och omslagsbilden av Doris Dahlin som flicka, med det böljande, blonda håret; av mamman hårt flätat och spottat på i ändarna, visar följaktligen ett allvarsamt barn med ögon som sett alldeles för mycket. Som helhet är det här en självbiografisk roman som bränner, berör i starka skildringar om en liten flicka som blir kvinna och växer upp för att till sist hitta vägen till sig själv.